

CULTUURBELEIDSPLAN

Sint-Gillis

2014>2019

"We need to walk, just as birds need to fly. We need to be around other people. We need beauty. We need contact with nature. And most of all, we need not to be excluded. We need to feel some sort of equality."

© Enrique Peñalosa

Cultuurbeleidsplan 2014>2019
Ingrid Lemaire, Geert Steendam, Bram Bresseleers, Eefje Vloeberghs, Kirsten Saenen, Stephanie Lemmens, Hanne De Valck © Sint-Gillis 2013
Redactie:
Lay out:
Druk:

Inhoudstafel

Voorwoorden.....	4
Schepen Nederlandstalige Aangelegenheden, Willem Stevens.....	4
Voorzitter Raad van beheer van de Nederlandstalige bibliotheek van Sint-Gillis, Sofie Temmerman.....	4
Voorzitter Raad Van Bestuur Pianofabriek, Sergio Roberto Gratteri.....	4
1 Sociogeografische Context.....	4
1.1 SWOT – gemeente.....	10
1.2 Participatietraject Cultuurbeleidsplan 2014>2019.....	12
2 Cultuurbeleidsplan 2014>2019.....	16
2.1 Van uitdaging tot invalshoek naar een (gemeenschappelijke) visie.....	16
2.2 Strategische doelstellingen.....	17
3 Tijdslijn voor de Grootste uitdaging(en) in het cultuurbeleidsplan.....	26
4 Rol & plaats Adviesraden Sint-Gillis.....	26
4.1 Formele rol van de adviesraad voor Nederlandstalige cultuur in Sint-Gillis.....	26
Samenspel lokale inspraakorganen.....	26
5 Goedkeuring & Adviezen.....	27
Advies raad van Bestuur Nederlandstalige bibliotheek Sint-Gillis.....	27
Advies Raad Van Bestuur Pianofabriek.....	27
Advies Adviesraad Cultuur Sint-Gillis.....	27
6 Goedkeuring Gemeente sint-Gillis.....	27
Literatuurlijst.....	27

Voorwoorden

Schepen Nederlandstalige Aangelegenheden, Willem Stevens

Duiding visies plan vanuit het lokale cultuurbeleid

Voorzitter Raad van beheer van de Nederlandstalige bibliotheek van Sint-Gillis, Sofie Temmerman

Duiding visies plan vanuit de bibliotheek op het lokale cultuurbeleid

Voorzitter Raad Van Bestuur Pianofabriek, Sergio Roberto Gratteri

Duiding visies plan vanuit het gemeenschapscentrum op het lokale cultuurbeleid

1 Sociogeografische Context

Algemene kaart

Sint-Gillis is één van de kleinste gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (252 ha) en ligt ten zuiden van de Brusselse Vijfhoek op een grondgebied dat zich uitstrekt van het Zuidstation tot aan de Louizalaan en tot aan het Park van Vorst. Een kleine gemeente, maar één met vele gezichten als we op wijkniveau gaan kijken, een beetje het Brussels Gewest in het klein. Sint-Gillis heeft kantoren aan het mobiliteitsknooppunt rond het Zuidstation, woontorens aan de dichtbevolkte Hallepoort, commerciële assen doorheen de gemeente, de hoge dichtheid van de wijken in Laag Sint-Gillis die een sociaal-economisch veel zwakker profiel hebben dan de rijkere wijken in Hoog Sint-Gillis die verderlopen in Louiza en Elsene.

Geografie

De wijkmonitoring van het Brussels Gewest verdeelt de gemeente in vier wijken: Hallepoort, Bosnië, Berckmans-Munthof en Hoog Sint-Gillis.

Sint-Gillis en zijn wijken zijn daarbij geen eiland op zich: de overgangen naar Vorst (Hoog en Laag), naar Anderlecht en naar Louiza en Elsene zijn in het straatbeeld niet zichtbaar. Dezelfde 'soort' wijk zet zich vaak verder over de verschillende gemeentegrenzen heen.

Waar in het Hoofdstedelijk Gewest gesproken wordt van een sociaal en ruimtelijk gesegregeerde samenleving, ziet men hetzelfde op het niveau van Sint-Gillis. De gemeente wordt gekenmerkt door een steile helling. Men ziet een ruimtelijke verdeling in hoog en laag die parallel loopt met de sociale verdeling. Het geografisch hoogteverschil in de gemeente draagt ook een sociaal-economische kloof in zich. Uiteraard zien we zelf dynamische tendensen die dit doorbreken, maar in de statistieken zijn deze trage dynamieken nog niet zichtbaar.

Vanuit het (gewestelijk) stadsperspectief bekeken, toont Sint-Gillis een opgedeelde kaart.

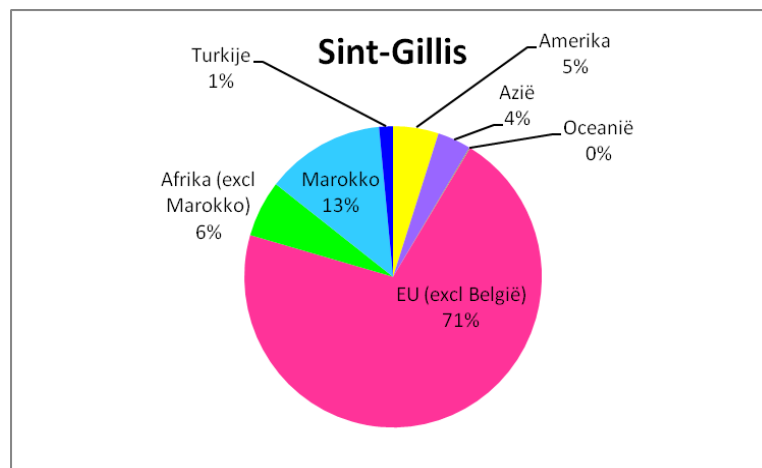
Laag Sint-Gillis wordt meegerekend met Laag Vorst als de grenzen van de arme sikkels rond het stadscentrum, een zone waar al meerdere decennia een concentratie van de op economisch vlak meest kansarme bevolkingsgroepen wonen. Meer dan de helft van de oppervlakte in Sint-Gillis ligt zodoende in de *Ruimte voor Versterkte Ontwikkeling van de Huisvesting en de Renovatie*. De diagnose van deze te versterken wijken wordt gesteld aan de hand van objectieve criteria inzake sociaal-economische kwesties, huisvesting en levenskader. Al deze wijken worden gekenmerkt door

grote maatschappelijke ongelijkheden als een hoge werkloosheid, kwetsbaarheid, enz. Het zijn wijken waar te kleine of onbewoonbare huizen staan of veel huizen met gebrekkige voorzieningen: zwaar beschadigde voorgevels en binnenruimten van huizenblokken, leegstaande gebouwen, gebrek aan groene ruimten. De bewoners voelen zich er onveilig en het sociaal welzijn is verzwakt. Het hele grondgebied van Laag Sint-Gillis werd de laatste jaren opgenomen in een wijkcontract zoals er nu één loopt in de Bosniëwijk. De hoger gelegen delen van Sint-Gillis zien we eerder dezelfde karakteristieken hebben als het meer welgestelde zuidoostelijke kwadrant van het Gewest zoals delen van het stadscentrum, Elsene, Etterbeek,... Hoog Sint-Gillis grenst aan de meer welvarende Louizawijk, de gentrificerende Chatelainewijk in Elsene, de Ma Campagnewijk en wijken rond de Alsebergse steenweg.

Wie zijn de inwoners van Sint-Gillis?

Net als alle andere Brusselse gemeenten kent Sint-Gillis een constante groei. Het is een kleine maar zeer dichtbevolkte gemeente. Sint-Gillis telde 48.940 inwoners op 1 januari 2012¹.

Sint-Gillis is doorheen de geschiedenis altijd een sterk groeiende gemeente geweest: eerst als plattelandsgemeente, dan met de aanleg van het Zuidstation en de aanleg van het kanaal, waardoor de gemeente meer industrie en dus ook meer arbeiders aantrok. Een buitengewoon grote immigratie van buitenlanders in de Zuidwijk en Europese immigratie in het hoger gelegen deel zorgt voor een constante groei en die groei is nog niet gestopt.

Figuur 1: Verdeling van de niet-Belgische bevolking in Sint-Gillis²

Sint-Gillis is de gemeente met het hoogste percentage niet-Belgen in zijn bevolking. Zo'n 42% (gevolgd door Elsene, en met een gemiddelde van 28% voor het gehele gewest) goed voor 148 verschillende nationaliteiten. De meeste sterk vertegenwoordigde vreemde nationaliteiten zijn nog terug te linken aan de oude arbeidsimmigratie vanuit het Middellandse Zeegebied: Marokko (vooral in het westelijke deel van Sint-Gillis), Spanje, Portugal, Italië en Griekenland. Hoog Sint-Gillis is dan weer zeer aantrekkelijk voor West-Europeanen, vooral Fransen - bovendien de grootste groep buitenlanders naar nationaliteit in Sint-Gillis. De Polen maken de kopgroep compleet.

¹ Bron: BISA, FOD Economie-Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie

² Gemeentefiche nr 13 2010 voor de analyse van de lokale statistieken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Observatorium voor gezondheid en welzijn van Brussel Hoofdstad.

Waar we vooral naar moeten kijken binnen een algemene bezorgdheid van stadsuitdagingen zijn de bevolkingsvooruitzichten in de komende jaren.

Momenteel zien we dat het bevolkingscijfer met een gemiddelde van 1.000 inwoners per jaar groeit. Volgens het BISA (Cahiers nr.1 mei 2010) zou de gemeente Sint-Gillis zijn bevolking sterk moeten zien stijgen tussen 2010 en 2015 in navolging van een groeipek die al in 2009 werd vastgesteld. Vervolgens kent ze een minder sterke groei in de periode 2015-2020. Tegen 2020 kunnen we met zo'n 54.000 inwoners zijn.

De demografische evolutie in het hele Gewest en ook in Sint-Gillis vormt een grote stedelijke uitdaging voor de toekomst. Er horen heel wat beleidsmaatregelen te worden genomen met een zekere '*sense of urgency*'. Ook op gemeenteniveau, in Sint-Gillis. En ook in ons kleine beleidsdomein cultuur kunnen of moeten we hier over nadenken, mee anticiperen waar het kan en vooral niet vergeten dat binnen vijf jaar de bevolking alweer sterk vernieuwd en gegroeid is. In de cijfers verderop over het Nederlandstalige onderwijs zullen we zien dat ook het aantal kinderen in het Nederlandstalig onderwijs in Sint-Gillis elk jaar sterk groeit. [Zie figuur 2 bladzijde 7]

Her en der horen we ook over de verjonging van de stad. Een derde van heel Brussel is dan ook jonger dan 25 jaar: duidelijk een getal waar we bij stil kunnen staan en iets mee kunnen of moeten doen. Het zijn immers de jongeren van vandaag die de stad van morgen mee uitbouwen, het zijn zij die onze stad mee besturen in de toekomst. Investeren in de jeugd is niet gewoon een slogan.

Ook in Sint-Gillis zien we een groot aandeel jongeren, zo'n 30% van de bevolking is jonger dan 25 jaar. Maar het verschil met het Gewest en andere vergelijkbare gemeenten als Sint-Jans-Molenbeek of Anderlecht is dat de leeftijdscategorieën van kleine kinderen tot 25 jaar niet proportioneel groeit. Het is de leeftijd van de actieve bevolking die in Sint-Gillis zeer sterk vertegenwoordigd is, dat wil zeggen de 25- tot 40-jarigen en meer. Zo'n 10% van de bevolking is ouder dan 65. De jongeren (0 tot 17 jaar) zijn vooral sterk vertegenwoordigd in de wijken van Laag Sint-Gillis. Jong-volwassenen (18 tot 34) daarentegen, vaak alleenstaanden met een hogere opleiding, zijn meer in Hoog Sint-Gillis gehuisvest. Sint-Gillis telt trouwens meer éénpersoonshuishoudens dan gemiddeld in het Gewest, met een bijzonder hoog aandeel in Hoog Sint-Gillis.

We keren even terug naar de migratiestromen, omdat deze net mee de opbouw van de leeftijdspyramide beïnvloeden. De gemeente is vandaag meer en meer de nationale en internationale toegangspoort voor jongvolwassenen tot het Brusselse stedelijke systeem. Deze jongvolwassenen studeren vaak nog of hebben net een diploma en begeven zich nog maar pas op de arbeidsmarkt. Zij vinden in Sint-Gillis een woningaanbod dat voldoet aan hun eisen. Hun culturele kapitaal (zoals diploma's of netwerken) vertaalt zich dus nog niet onmiddellijk in financieel kapitaal.

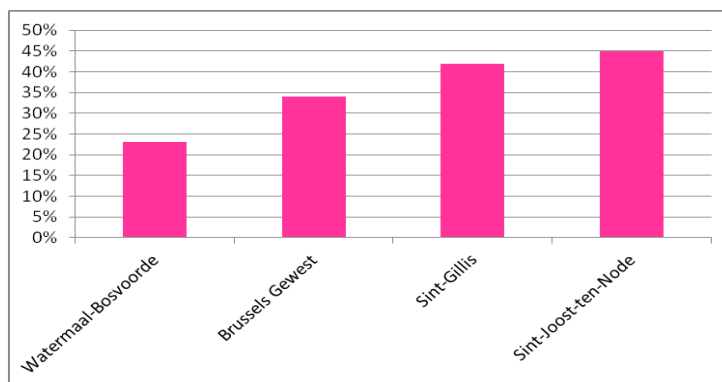
Van hoog naar laag Sint-Gillis zien we meer jongvolwassenen, maar ook internationale werknemers uit rijke landen, deels ten nadele van de plaatselijke bevolking, die doorgaans minder welgesteld, ouder of geïmmigreerd is. Of het nu door de stijging van de huurprijzen of het aantal renovaties komt, de -weliswaar beperkte- stijging van de inkomens en de duidelijke stijging van de kwalificaties van de inwoners weerspiegelen het onder druk komen van de volksklasse.

Sociaal-economische schets

Rooskleurig is het niet. De helft van de 25-49 jarigen werkt als werknemer of zelfstandige en ook 38% van de 50-64 jarigen. De meeste werknemers zijn actief als bediende in de private of openbare sector, arbeiders zijn er duidelijk oververtegenwoordigd, vooral in het lage deel van de gemeente.

Een groot percentage van 24% is werkzoekend. De gemeentelijke werkloosheid ligt daarmee boven het gewestelijk gemiddelde, Als we kijken bij de jongeren onder de 25 jaar is zelfs 33% werkzoekend. Dat we moeten inzetten op het vergroten van de ontwikkelingskansen van jongeren is daarom een

evidentie. Dat iedere organisatie in een gemeente hier een steentje aan kan bijdragen, moet een integrale aanpak versterken.

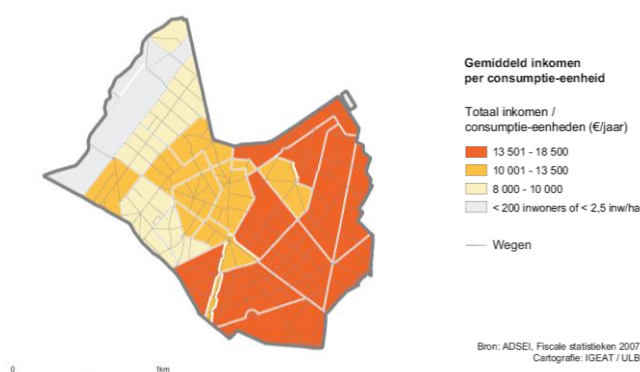

Figuur 2: Aandeel minderjarigen in een huishouden zonder betaald werk in Sint-Gillis en Brussels Gewest

We leren dat in Sint-Gillis 42% van de kinderen onder de 18 jaar in een huishouden leeft zonder inkomen uit arbeid. Dit is een zeer hoog percentage in Brussel. Dat armoede een generationeel probleem is wekt met deze cijfers toch onrust op.

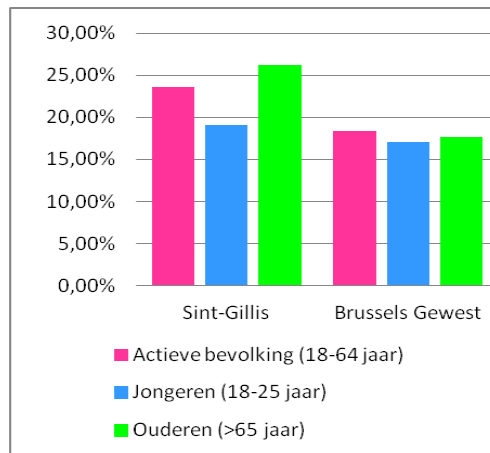
Ook het onderwijs slaagt er niet in om kinderen, los van hun socio-culturele achtergrond, allemaal dezelfde ontwikkelingskansen aan te bieden. Men ziet bijvoorbeeld op het einde van de rit dat kinderen van ouders die geen of een laag diploma hebben tot vijf maal meer kans hebben om een schoolachterstand op te lopen. Bij jongeren uit onze gemeente treffen we nog meer schoolachterstand aan dan in het Brussels Gewest waar de toestand al verre van rooskleurig is. Er studeren na het secundair onderwijs weinig leerlingen verder, vooral in de wijken van Laag Sint-Gillis en in de concentraties van sociale woningen. In Hoog Sint-Gillis ligt het opleidingsniveau van de ouders beduidend hoger, wat zich weerspiegelt in de studies van hun kinderen.

Het gemiddeld belastbaar inkomen ligt in Sint-Gillis aanzienlijk lager dan het gewestelijke gemiddelde, zelfs al bedraagt dit duidelijk meer in de wijken in het hoger gelegen deel van de gemeente. 13.551,00€ is het mediaan inkomen per aangifte (tegenover 15.932,00€ in het Brussels Gewest). De preciaire financiële situatie van een groot deel van de bevolking, vooral in het lage gedeelte van de gemeente en de sociale woningen, weerspiegelt de hoge werkloosheid, maar ook de laaggeschoolde en dus minder betaalde arbeid. Kwalificatie vormt op verschillende vlakken een probleem, de jongeren zijn te weinig voorbereid op de arbeidsmarkt, en dit gaat van generatie op generatie. In Sint-Gillis is het aandeel lage inkomens groter dan in het Gewest (29,2% tegenover 25,3%) en het aandeel hoogste inkomens is er kleiner dan in het Gewest (1,6% tegenover 2,9%).

Figuur 3: Gemiddeld inkomen per consumptie eenheid per statistische buurt in Sint-Gillis (inkomens 2006)

Het OCMW van Sint-Gillis en Resto du Coeur in Laag Sint-Gillis zijn van levensbelang voor een groot aantal mensen die er dagelijks aankloppen. Het aandeel van de bevolking dat moet rondkomen met een OCMW-minimuminkomen of met een vervangingsinkomen is duidelijk groter dan in het Gewest, voor alle leeftijdscategorieën.

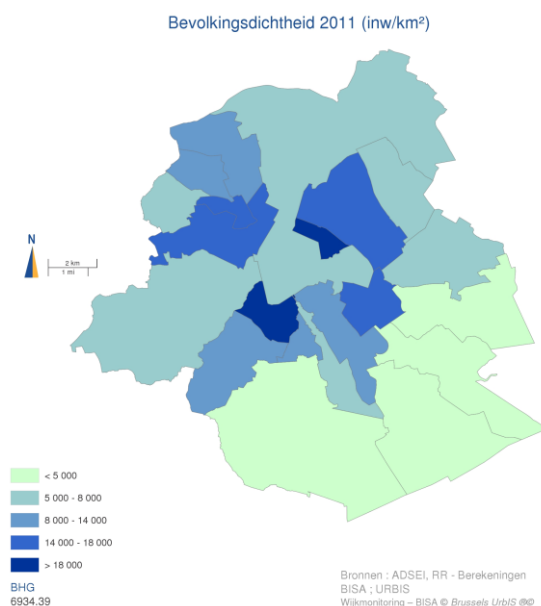

Figuur 4: Aantal en aandeel personen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen in 2008 in Sint-Gillis en het Brussels Gewest, naar leeftijd

Deze precare situatie ten opzichte van de meer welvarende omstandigheden in Hoog Sint-Gillis wordt ook weerspiegeld in de huisvesting.

De gemeente ligt in de eerste gordel rond het centrum; vormt mee de uiteinden van de kanaalzone, en heel Laag Sint-Gillis is opgenomen in de RVOHR zone (zoals eerder vermeld: de Ruimte voor Versterkte Ontwikkeling van de Huisvesting en de Renovatie). Deze zone scoort laag op wooncomfort en hoog op dichtheid van bebouwde oppervlakte en bevolking. Het woningbestand is één van de oudste in het laaggelegen deel. Zo'n 80% huishoudens woont in een appartement (tegenover 71% in het Brussels Gewest), en 4,5% woont in sociale woningen.

Wat wij hier zeker uit willen markeren en meenemen in dit beleidsplan is de dichtheid. Zowel de dichtheid van aantal personen per km² als de dichtheid van de bebouwde oppervlakte liggen zeer hoog in Sint-Gillis. De dichtheid van de bevolking bedraagt na Sint-Joost-ten-Node met 23949 inwoners/km², het hoogste aantal, dat is voor Sint-Gillis 19185 inwoners/km². De kaart toont het grote verschil van de eerste gordel gemeenten met de gemeenten van de tweede kroon waar de dichtheid veel lager ligt.

Als we op wijkniveau in Sint-Gillis gaat kijken ziet men dat alle wijken in de gemeente hoog scoren. Een dergelijke dichtheid, gecombineerd met de vele aanwezige mediterrane bevolkingsgroepen, doet mensen meer buiten leven, meer gebruik maken van de openbare ruimte, straten, pleinen en parken. En dit is nu net waar ook wij op kunnen en willen inspelen. Niet gewoon promoten van publieke ruimte, maar ook de openbare ruimte als forum zien, waar mensen aanspraak op kunnen maken en inspraak op zouden moeten krijgen..

Figuur 5: bevolkingsdichtheid 2011 per wijk

Het spreekt voor zich dat het lokaal cultuurbeleid zich niet 'slechts' op de (kleine) groep Nederlandstaligen richt voor de uitvoering van dit beleidsplan. We vertrekken bij het ontwikkelen van acties vanuit deze minderheid en plaatsen op deze manier de Nederlandse taal op eenzelfde 'hoogte' tussen de andere talen. We streven hiermee naar een evenwichtige meertalige culturele werking.

Voor hen die graag meer over de omgeving binnen het grensgebied van Sint-Gillis willen lezen en leren verwijzen we graag naar de uitgebreide omgevingsanalyse die op de website van de Pianofabriek te vinden is. www.pianofabriek.be

1.1 SWOT – gemeente

STERKTE	ZWAKTE
<p>De bereidheid van de lokale actoren om breed (samen) te werken/ en de krachten te bundelen bij het ontwikkelen van een cultuurbeleid op maat.;</p> <p>Via de Nederlandstalige scholen bieden de lokale actoren kansarme gezinnen [anderstaligen & sociale achtergestelden] een toeleiding tot cultuur aan;</p> <p>Nieuwe bestaande projecten zorgen voor een interessante lokale dynamiek (vb SuperVliegSuperMouche);</p> <p>(Gratis) Divers kwaliteitsvol aanbod (vb SuperVliegSuperMouche, Beeldbrekers, ...);</p> <p>Het team van de dienst Nederlandstalige Aangelegenheden en het team van de PianoFabriek nemen een sterke rol op binnen de gemeente en de (samen)werking op lokaal vlak is vernieuwend bij de ontwikkeling van projecten;</p> <p>Succesvolle tradities/formules van projectn en acties worden hernomen en kunnen verbeteren na een grondige evaluatie door partners en adviesraad;</p> <p>Adviesraad als overleg- en adviesorgaan voor het lokaal cultuurbeleid is een interessant en groeiend instrument;</p> <p>Het inzetten op laagdrempelige projecten op openbare ruimte voor een toeleiding naar cultuur;</p>	<p>Ouders via de scholen bereiken via het aanbod is geen evidentie en moet nog verder uitgewerkt worden;</p> <p>Het netwerk benutten van bestaande verschillende infrastructuur (intern) moet nog toegankelijker gemaakt worden;</p> <p>Voor samenwerkingen met 'eigen' gemeentelijke (diensten) [practisch (regie), service culture, service jeunesse, service instruction] mag nog meer gebruikt worden voor het versterken en verdiepen van het (culturele) aanbod;</p> <p>Een beperkt gebruik van 'alle' openbare aanbod door onvoldoende (laagdrempelige) communicatie;</p> <p>Het vervallen in gewoonten geeft in vele gevallen kwaliteitsverlies (vb artiestenparcours vervalt in zelfde stramien, weinig uitdagend nog) en moet beter geëvalueerd worden;</p> <p>Communicatie bereikt niet altijd een even divers publiek en breekt zelden uit zijn 'vaste' waarden;</p> <p>(Cultuur)communicatie van de partners verloopt vaak naast elkaar en is niet altijd doelgroepengericht;</p> <p>De afstemming van het aanbod met het actieplan tussen de verschillende actoren is nog niet altijd van toepassing (naast elkaar programmeren/organiseren en zo een pluriform aanbod niet kunnen garanderen);</p> <p>Grootstedelijke samenwerkingen zijn nog geen realiteit, het werken op eigen eilandjes werkt (soms) beklemmend;</p> <p>Intergemeentelijke samenwerkingen hebben reeds een basis maar zijn vaak nog te persoonsgebonden en te weinig aanbodgebonden;</p>

KANS	BEDREIGING
<p>De dynamische (artistieke) omgeving die Sint-Gillis eigen is => verrijking door lokale actoren (bijvoorbeeld dankzij de aanwezigheid van Smartbe; de heterogeniteit van de adviesraadleden, de aanwezigheid van de verschillende verenigingen) + de eigenheid van al deze actoren is een meerwaarde voor de ontwikkeling van een sterk cultuurbeleid op maat van alle inwoners van Sint-Gillis;</p> <p>Het plaatselijk 'marktlevén' is sterk (vb de cafés rond de Parvis, de verschillende markten op elke dag van de week);</p> <p>Werken met jongeren is mogelijk dankzij de aanwezigheid van partners die via jongeren een aanbod creëren (onder andere Lezart Urbains, Décloc, ...);</p> <p>Samenwerkingen met non-usual suspects geven interessante dynamieken en verdiepen het lokale cultuurbeleid;</p> <p>De grote diversiteit van de bevolking geeft de actoren een extra uitdaging om voor een zo ruim mogelijk publiek te werken en hierover na te denken;</p> <p>Het aanbod voor jonge gezinnen verder uitbreiden kan dankzij de aanwezigheid van Brede school De waaier als dynamiserende actor voor partners, scholen, ouders, kinderen en jongeren;</p>	<p>Er is een groot aanbod aan cultuur, soms zelfs een overaanbod waardoor veel evenementen, activiteiten niet zichtbaar worden of zich niet kunnen onderscheiden van de rest;</p> <p>Er zijn (nog) weinig Nederlandstalige verenigingen in de gemeente waardoor de samenwerkingen (soms) weinig vernieuwend zijn;</p> <p>Bereik van de Nederlandstaligen is beperkt en er moet ingezet worden op een efficiënte (cultuur)communicatie;</p> <p>Dualisering – verarming – cultuurtoegang niet voor iedereen evident;</p> <p>Houdbaarheidsdatum van de culturele aanpak en bereik is nog beperkt (cultuurbeleid is nog niet 'duidelijk' als label en verzinkt binnen het totaal aanbod);</p> <p>Keuze tussen Nederlands of Frans (nood aan immersie) =>meertaligheid aan blijven moedigen dit zowel in actie als in beleidsvorming;</p> <p>Het financiële plaatje van de Brusselse gemeenten is niet rooskleurig waardoor duurzame investeringen niet evident zijn;</p>

1.2 Participatietraject Cultuurbeleidsplan 2014>2019

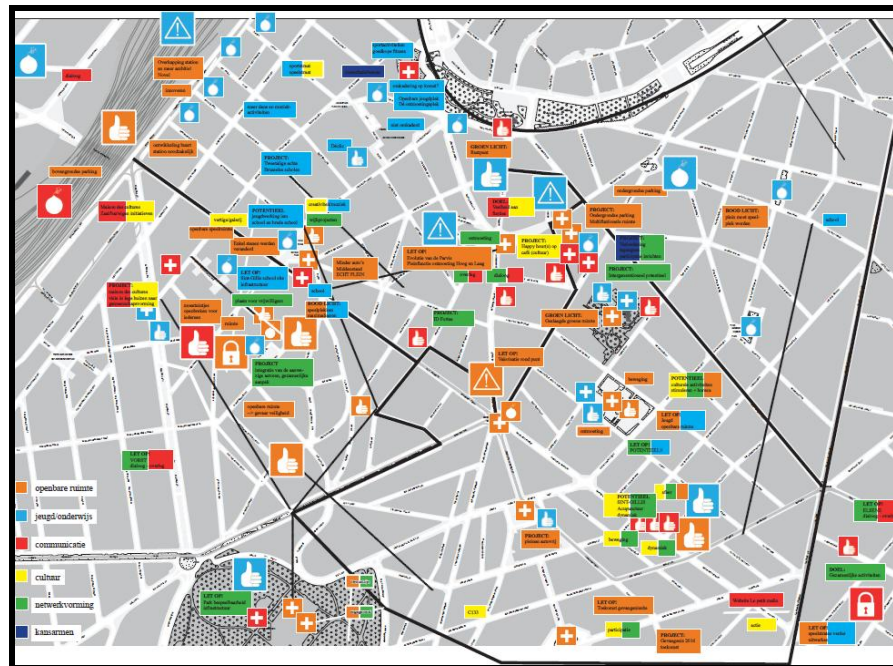
Het schrijven van een geactualiseerd cultuurbeleidsplan is het resultaat van een doordacht en weloverwogen denk- en werkproces. Op basis van interne evaluaties, open thema-avonden en de betrokken feedback van onze adviesraad en verschillende beroepskrachten maakten we dit cultuurbeleidsplan op.

De verschillende stappen binnen het participatietraject focusten voornamelijk op het bepalen van de kernthema's voor de volgende zes jaar en het verder ingaan en doorwerken op die thema's:

1. Binnen de adviesraad en het beroepskrachtenoverleg maakten we de evaluatie op van het vorige cultuurbeleidsplan en gebruikten we deze als uitgangspunt voor de brainstormsessies voor het bepalen van de thema's.
2. In het kader van het opmaken van het meerjarenplan en de aanloop van het publieksonderzoek van het gemeenschapscentrum werd een uitgebreide omgevingsanalyse opgemaakt. Een synthese van deze omgevingsanalyse is opgenomen in dit plan en werd gebruikt als bijkomend uitgangspunt voor het ontwikkelen van een gemeenschappelijke visie en het opstellen van strategische doelstellingen.
3. Het bepalen van de thema's gebeurde in samenwerking met:
 - a. **Adviesraad cultuur:** Een reuze brainstorm leverde een eerste indicatie van mogelijke werkerterreinen

- b. **Gemeenschapsraad:** We organiseerden een grote zogenaamde map-it sessie om de noden van en voor cultuur in kaart te brengen (zie beeld). De aanwezige leden werden in groepen verdeeld rond grote kaarten van Sint-Gillis en konden via symbolen en stickers aanduiden waarrond ze wilden dat er zou gewerkt worden de volgende zes jaren. Tijdens het kleven van de stickers ontstond er aan elke tafel een discussie over waarom die noodzaak aangevoeld werd. Op het einde van de sessie deelden de groepen hun 'visie' met elkaar en konden er 'bommen' of 'duimen' geplaatst worden. Op deze manier isoleerden de beroepskrachten prioriteiten voor het cultuurbeleidsplan 2014>2019.

- c. **Beroepskrachtenoverleg:** Op deze momenten werden de resultaten samengevoegd en werden de thema's bepaald waarop we onze pijlen willen richten voor het cultuurbeleidsplan 2014>2019. De vijf thema's die overbleven zijn:

- Openbare ruimte
- Jeugd/onderwijs
- Kansarmoede
- Cultuur
- Communicatie & netwerkvorming

4. **Thema-avonden / momenten:** Aan elk van de vijf thema's die werden weerhouden werd een sessie gewijd om het thema verder uit te diepen.

- a. **CULTUUR:** Een avond waarbij de drie partners een visie-tekst presenteerden aan de adviesraad en drie experts (Tom Goris, Mus-e; Frederik Serroen, kenniscentrum Vlaamse Steden; Ann Van Driessche, directrice Muntpunt, verontschuldigde zich op het laatste moment). Aan de hand van teksten die de visie op cultuur vanuit elke partner vertaalden en de 'reacties' op deze verschillende visie door de experts werd, door middel van debat en brainstorm, bepaald hoe en waar *cultuur* binnen het lokaal cultuurbeleid de volgende zes jaar een plaats krijgt.

- b. **OPENBARE RUIMTE:** In samenwerking met SOCIAL SPACES (multidisciplinaire research afdeling van de C-mine campus te Genk [Mad-universiteit: Media, Arts & Design Faculty] www.socialspaces.be en www.map-it.be) werd op een creatieve manier een participatief proces over het nadenken rond gebruik van publieke domeinen geanimeerd. Twee map-it sessies werden georganiseerd voor zowel vrijwilligers als beroepskrachten, die vier belangrijke pleinen binnen de gemeenten onder de loep namen. Uit deze sessies werden een aantal belangrijke pistes voor het werken in openbare ruimten gefilterd. Vooral het belang van een plaatsgebonden aanpak op maat werd benadrukt. We organiseerden twee sessies waar telkens vijftien mensen aanwezig waren.
- c. **JEUGD / ONDERWIJS en KANSARMOEDE:** Er werd in samenwerking met de Wakkere Burger vzw een thema-avond georganiseerd voor zowel vrijwilligers als beroepskrachten. Er waren op deze avond 15 vrijwilligers aanwezig. De Wakkere Burger vzw is een beweging die de participatie van burgers in het beleid stimuleert. Met campagnes, adviezen, begeleiding en vormingsactiviteiten proberen ze een nieuw publiek te bereiken en de bestaande participanten te ondersteunen (www.dewakkereburger.be). Uit deze avond haalden we voornamelijk concrete acties waar we de volgende zes jaren rond gaan werken. We werkten tijdens deze debatavond vooral rond volgende drie stellingen:
- Jongeren zijn bezig met cultuur. Als cultuurconsumenten én als cultuurproducenten. Hoe leren we ze kennen? Hoe gaan we in dialoog? Hoe geven we jongerencultuur een plaats in onze werking?
 - Op het kruispunt tussen cultuur en onderwijs gebeurt heel wat. Zowel tijdens de schooluren als erbuiten. Via cultuur de taalverwerving van jongeren stimuleren, hoe doen we dat (beter)? Via cultuur de ontwikkelingskansen van jongeren vergroten, hoe doen we dat (beter)? Via cultuur de maatschappelijke participatie en de burgerzin van jongeren versterken, hoe doen we dat (beter)?
 - We nemen in onze werking kinderen en jongeren uitdrukkelijk in het vizier. Op welke andere doelgroepen moeten we nog prioritair inzetten? Waarom? Hoe?
- d. **COMMUNICATIE en NETWERKVORMING:** Tijdens deze participatieavond in samenwerking met de Wakkere Burger vzw werd er met een dertiental deelnemers, het merendeel vrijwilligers, gedebatteerd over twee stellingen waaruit voornamelijk concrete stappen werden geformuleerd voor het op maat werken in Sint-Gillis.
- Het langverwachte, ultieme communicatie-instrument: 'Sint-Gillis Deze Week'. Misschien komt het er wel echt, in de loop van de volgende 6 jaar.
 - Wij willen duurzame inhoudelijke betrokkenheid opbouwen, dialoog, uitwisseling. Over het grote verhaal van het cultuurbeleid én bij het kleine: de evenementen en acties.
 - De avond werd besloten met een "Sinterklaas-vraag": Wat zouden de aanwezigen elk apart wensen als verbetering voor het lokale communicatie- en netwerkingsbeleid inzake cultuur? Wat is het "zotste idee"?

5. Eén op één gesprekken met verschillende (lokale) actoren actief op en in het (cultureel) veld in Sint-Gillis. Met als doel het versterken bij het uitdenken van een (realistische) basis voor dit plan. Vb: Lezarts urbains, Cultuurcel Vlaamse gemeenschap gevangenis, Constant vzw, WOLKE, Boris vzw, Centre Culturel Jacques Francq, Wiels, Toestand vzw, Muntpunt, BKO/RAB, cel wijkcontracten van de gemeente Sint-Gillis, Willy Thomas (KVS) in het kader van toc toc knock,...

De resultaten verzameld tijdens het participatieve traject ter voorbereiding van het schrijven van het cultuurbeleidsplan werden zoveel mogelijk geïntegreerd in dit plan. Elke tussenstap van het plan werd afgetoetst op het beroepskrachtenoverleg. Deze resultaten zullen ook bij de opmaak van onze jaarlijkse actieplannen mee genomen worden en geven een aanzet voor het volgen en opmaken van een boeiend vervolgtraject voor het genereren van betrokkenheid bij bewoners, vrijwilligers & beroepskrachten de volgende zes jaren.

6. De volgende zes jaar wil het lokaal cultuurbeleid de betrokkenheid bij het plan verder laten groeien want een Cultuurbeleidsplan moet iets zijn dat aanwezig is in de hoofden van de mensen vooraleer je volop op participatie kan inzetten. Maak de mensen eerst warm voor het cultuurbeleidsplan en maak het breder bekend. Een idee om het 'gebruiksvriendelijk' te maken van het cultuurbeleidsplan is om dit plan in tweemaandelijks 'afleveringen' in stripvorm in Fabriekslawaai van het gemeenschapscentrum te laten verschijnen. We hopen op deze manier dat er bij het schrijven van het volgende cultuurbeleidsplan bij meerdere mensen het participatieve aspect meer '*goesting*' geeft om mee te denken en bepalen van de beleidslijnen.
7. De adviesraad zal gedurende de volgende jaren de vinger aan de pols houden van het lokale cultuurbeleid. Dit zal enerzijds via de jaarlijkse actieplannen van de drie actoren gebeuren maar anderzijds ook via diepgaande evaluaties van het voorbije jaar, de voorbije activiteiten en ook de visie die gedurende de volgende zes jaren verder verdiept en versterkt wordt in de verschillende lagen van de werkingen bij zowel publiek als actoren.

2 Cultuurbeleidsplan 2014>2019

2.1 Van uitdaging tot invalshoek naar een (gemeenschappelijke) visie

Als culturele actoren willen we onze bijdrage leveren aan een leefbaar Sint-Gillis. Daar waar mensen volop ontmoetings- en uitwisselingskansen krijgen en langs culturele weg worden aangesproken op wat hen bezighoudt en aanbelangt. We spelen een bemiddelende rol bij hoe onze inwoners omgaan met de stad, zowel in haar fysieke als sociale gedaante. We doen dit met veeleer kleine prikkels maar grote ambities, zo houden we de plaatselijke samenleving, het lokale culturele veld en onze eigen werking levendig.

De maatschappelijke uitdagingen liegen er niet om en dit zien we ook gereflecteerd in de omgevingsanalyse. De verjonging en verkleuring van onze Brusselse bevolking zijn een feit. In onze snel groeiende gemeente (en stad) wordt de kloof tussen arm en rijk steeds dieper. Deze grote uitdagingen binnen de complexiteit van onze Brusselse gemeente maken dat we steeds op zoek moeten naar coalities, samenwerkingen: verbinding als het ware.

Sint-Gillis heeft een jonge bevolking, veel jongvolwassenen en wordt daarnaast aantrekkelijker voor jonge gezinnen uit de middenklasse. Daarom zal het lokaal cultuurbeleid bij het ontwikkelen van doelstellingen en acties rekening houden met en inspelen op de leefwerelden van kinderen, jongeren en families en zal het lokaal cultuurbeleid actief op zoek gaan naar aansluiting bij de grote groep jongvolwassen inwoners. (Verjonging)

Er is binnen de gemeente een groot verschil in inkomens en sociale klassen (Dualisering). Het is belangrijk om gelijke kansen te creëren voor alle inwoners van Sint-Gillis. Het lokaal cultuurbeleid wil bewoners niet in hokjes steken en zal hen de volgende jaren nog verder tegemoet treden met een inclusief en kansencreërend aanbod. (Verarming versus Verrijking)

Sint-Gillis heeft sinds jaar en dag een diverse, internationale bevolking wat ondertussen uitgegroeid is tot de grootste aantrekkingskracht van deze bruisende (culturele) gemeente. Het lokaal cultuurbeleid wil een extra stap zetten naar een 'actieve multiculturele samenleving'. Het is belangrijk om actie te ondernemen tot het normaliseren van diversiteit en het omarmen van de heterogeniteit. Het is belangrijk om te streven naar het maken van een echte "samen"-leving. (Verkleuring)

Er bestaan binnen de gemeente vele kleine en grote kloven: tussen taalgemeenschappen, tussen etnische minderheden, tussen culturele actoren. Op deze manier missen we kansen op uitwisseling en wederzijdse versterking. Daarom zal het lokaal cultuurbeleid de volgende zes jaren inzetten op de nood rond ontmoeting in de meest ruime zin van het woord. Bij onze acties willen we bij voorkeur verruimend, vernieuwend & grensoverschrijdend werken, bruggen slaan en bouwen aan het versterken van het netwerk van zowel organisaties als individuen. We streven ernaar om over zes jaar met het Lokaal Cultuurbeleid in Sint-Gillis een duidelijke stap te hebben gezet richting een Brusselse Multicultuur³. (Verbinding)

De grootste uitdaging van dit plan is het verhogen van de slagkracht en impact van het lokale cultuurbeleid. We hebben de voorbije periode via (culturele) acties reeds flink geïnvesteerd in een grotere leefbaarheid binnen de gemeente Sint-Gillis. Tijdens de volgende zes jaren van het cultuurbeleid willen we dit blijven doen.

³ Vrij gebaseerd op teksten uit : « Kan de Stad de wereld redden » Teksten van Eric Corijn (2012) Hoofdstuk Cultuur als Zeggenschap p 178

Om tegemoet te kunnen komen aan de hedendaagse uitdagingen van de stad, investeren we volop in het betrekken van de inwoners van Sint-Gillis bij hun culturele leefruimte, in het toegankelijk maken van cultuur en in de ontwikkeling van de kennis, talenten en vaardigheden van elk kind, elke jongere, elke volwassene.

We bieden de bewoners van Sint-Gillis aan om zowel deel te nemen aan cultuur als deel te hebben aan cultuur. De publieke ruimten in Sint-Gillis en omgeving zijn bovenal ontmoetingsplaatsen en daar moet dan ook optimaal worden ingezet op de (laagdrempelige) beleving van cultuur in al zijn aspecten. Het lokaal cultuurbeleid wil inzetten op het eigen maken van deze openbare ruimte door middel van cultuur. Cultuur emancipeert en versterkt sociale banden tussen mensen. Cultuur helpt bij de sociale ontplooiing en versterkt tevens de zelfontplooiing.

Deze accenten op, in wezen, cultuurparticipatie en cultuureducatie maken natuurlijk samen met cultuurcreatie deel uit van één creatief proces⁴. Onder cultuurcreatie leggen we nadruk op een zoektocht naar (cultureel) potentieel binnen de gemeente en bieden we een kans (podium) om niet enkel te participeren als cultuurconsument maar ook als cultuurproducent. Op deze manier activeren we interactie tussen aanbod en aanbieder. We scheppen ruimte voor experiment.

2.2 Strategische doelstellingen

Een toegankelijk, vernieuwend en dynamisch cultuurbeleid, daar gaan we voor in Sint-Gillis. Dit plan wil dan ook een uitnodiging zijn voor iedereen die zijn culturele vindingrijkheid wil wortelen in en rond, voor en door Sint-Gillis: sluit je aan, schrijf je in!

Hieronder kan je de vijf strategische doelstellingen terugvinden die uitgedacht zijn door de drie lokale hoofdpartners van het lokaal cultuurbeleid om de volgende zes jaren, stap voor stap, dankzij de jaarlijkse actieplannen te bouwen aan een cultuurbeleid voor zoveel mogelijk inwoners waar te kunnen maken

Legende:

SD: *Strategische doelstelling, direct voortvloeiend uit de visie*

OD: *Operationele doelstelling, concrete, korte termijn doelstellingen*

Activiteiten en projecten ter illustratie voor de operationele doelstellingen van wat er al is en wat nog komen zal & kan.

⁴ Definitie cultuureducatie uit conceptnota 'Groeien in cultuur' van Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke kansen & Brussel & Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur & cultuur

SD 1: De inwoners van Sint-Gillis nemen deel en hebben deel aan cultuur en aan de opbouw van de lokale samenleving

Een steeds meer diverse en telkens nieuwe bevolking in Sint-Gillis betekent ook dat er steeds meer mensen niet op de hoogte zijn van, deelnemen aan of assisteren bij de vormgeving van het cultuurbeleid. Net zomin als de concrete uitwerkingen ervan en de mogelijkheden van inspraak en medezeggenschap of activering erin. Daarom willen we vanuit het lokaal cultuurbeleid investeren in het stimuleren van persoonlijk contact en het kleine ontmoeten, in meer *inspraak, in constructieve en open dialoog* en *discussie*, in *toegankelijkheid en laagdrempeligheid van het actief of passief deelnemen aan dit beleid*: de gelegenheden waarop bevolkingsgroepen met elkaar in contact komen, uitwisselen en gaan *samenwerken* voor het mogelijk maken van verandering, niet enkel in het cultuurbeleid maar zo ook in het lokale samen-leven.

Enkel op deze manier kan het cultuurbeleid op abstract niveau, maar ook op niveau van de concrete acties (actief of passief) een gedragen co-productie zijn van de bibliotheek, Pianofabriek, de dienst Nederlandstalige aangelegenheden (via de cultuurbeleidscoördinator) én de burgers.

OD 1. We werken buurtgericht door poolshoogte te nemen van wat er leeft in de buurt en door bewonersinitiatief te stimuleren

- *De drie lokale cultuurbeleidsactoren verankeren zich maximaal lokaal om acties op maat te kunnen ontwikkelen (bijvoorbeeld het wijkproject IDFortes);*
- *Er worden (alternatieve) buurtbevestigingen georganiseerd rond het gebruik van verschillende pleinen (zoals het Moricharplein en Square Jacques Franck) voor het bepalen van het meest zinvolle aanbod ter plaatse;*
- *De bibliotheek integreert zich verder in de Bosniëwijk en werkt eraan om door buurtbewoners te worden gebruikt als informele wijkontmoetingsplek. De bibliotheek is betrokken in het Duurzame wijkcontract Bosnië en versterkt het netwerk van deelnemende en dragende partners.*
- *Pianofabriek zoekt haar bezoekers en deelnemers aan activiteiten op, bevroegt hen naar hun identiteit en wensen via een publieksonderzoek en stelt haar werking in functie hiervan bij;*

OD 2. Inwoners worden bereikt via meer laagdrempelige initiatieven en acties op maat

- *Onder andere via de wijkcontracten worden bewoners gestimuleerd tot medeverantwoordelijkheid en -initiatief op niveau van hun straat/buurt/wijk;*
- *De inwoners van Sint-Gillis worden door de jaarlijkse speelstraten oproep uitgenodigd tot het invullen van concreet mede-eigenaarschap over de publieke ruimte in de gemeente;*
- *Gerichte projectsubsidies voor verenigingen en individuen vanuit de dienst Nederlandstalige aangelegenheden en projectondersteuning vanuit Pianofabriek dragen bij tot de pluriformiteit in het (cultuur)aanbod van de gemeente;*

- *Na verbouwing en herinrichting is de bibliotheek van Sint-Gillis meer laagdrempelig toegankelijk, beter leesbaar gestructureerd, en zijn de functies verblijven, ontmoeten en presenteren optimaal geïntegreerd.*
- *Pianofabriek en bij uitbreiding het hele lokale cultuurbeleid voert een democratisch prijzenbeleid (met inbegrip van reductietarieven in samenwerking met OCMW, Art.27, cultuurwaardebon) voor alle inwoners en werkt samen met verenigingen en organisaties (Hispano-belga, Abraço,..) om kansengroepen te laten deelnemen en/of organiseren;*
- *SuperVliegSuperMouche verzamelt inwoners en verenigingen voor het ontwikkelen van een kinderkunstenfestival op maat voor en door de (omwonenden) van het Park van Vorst en omstreken;*
- *Het belang van wijken wordt versterkt door middel van een nog verder uit te werken wijkoverleg;*
- *Het lokaal cultuurbeleid probeert met zijn acties linken te leggen naar het culturele leven/aanbod binnen de gevangensmuren van Sint-Gillis. De bibliotheek integreert de aansturing van de gevangenisbibliotheek van Sint-Gillis volledig in haar werking.*

OD 3. Meer inwoners kunnen hun talenten ontwikkelen omdat er meer ontmoetingsmomenten worden gecreëerd, waar zij hun culturele talenten kunnen ontdekken en uitwisselen

- *Minstens twee projecten krijgen lokaal inspirerende rolmodellen als aanknopingspunt, peter of meter (referenties: STOEMP/SLEEPING ELEPHANT,...) om de stimulering en activering van cultuurbeleving dieper in te bedden met behulp van het lokaal cultuurbeleid;*
- *Via de methodologie van het gemeenschapsforum onderzoekt en intensifieert Pianofabriek de ontmoeting en samenwerking met en tussen de bestaande verenigingen, deelnemers en partners. Gelijktijdig worden de betrokkenheid en medeverantwoordelijkheid van vrijwilligers gestimuleerd;*
- *Partners en deelnemers aan activiteiten en projecten in de Pianofabriek worden geresponsabiliseerd om te komen tot een groter draagvlak en om de inspraak en participatie in het centrum te verbreden en te verdiepen.*

OD 4. Meer burgers van Sint-Gillis zijn beter geïnformeerd over en betrokken bij het lokale cultuuraanbod

- *Informatie is voor iedereen toegankelijk, ook meertalig, op de juiste plaatsen beschikbaar en in de juiste 'format' (bijvoorbeeld jongeren bereiken we via sociale media, buurtbewoners via een muurkrant). Inwoners zijn betrokken bij de inhoud van 'hun' lokaal nieuws;*
- *Door het werken met buurtreporters, vrijwillige redacteurs enzovoort worden inwoners en vrijwilligers betrokken bij lokale informatie-instrumenten. Daarnaast worden ze geïnformeerd op verschillende manieren: we werken samen met de cultuurpartners in de gemeente toe naar een 'Sint-Gillis Deze Week'; Fabriekslawaai als gemeenschapskrant brengt relevant nieuws rond actuele maatschappelijke thema's.*

SD 2: Een kwalitatief netwerkend en samenwerkend Sint-Gillis is het stadslaboratorium bij uitstek dat focust op grootstedelijke uitdagingen en actuele maatschappelijke onderwerpen. Inwoners van Sint-Gillis herkennen in het lokale aanbod de meerlagigheid van een stedelijke samenleving.

Sint-Gillis is slechts een klein deel van de stad Brussel. We mogen ook ons kleine beleidsplan niet beperken en moeten dit kaderen in de grootstedelijke context. De keuze voor de grootstedelijke context draagt evenwel heel wat implicaties in zich. Het cultuurbeleidsplan moet op deze stedelijke uitdagingen kunnen inspelen; enerzijds inhoudelijke grootstedelijke thema's als ecologie, duurzaamheid, diversiteit of dualisering; anderzijds moet onze werking ook worden gedragen en gevoed door stedelijke netwerken, relaties en structurele samenwerkingen. Binnen Sint-Gillis maar ook erbuiten. We kijken OOK naar de (groot)stad om Sint-Gillis te kunnen relativieren.

De stad is een territorium met ruimtelijke diversiteit, arme en rijke gebieden, sociale dualiseringsprocessen, functionele verdelingen en mobiliteitsnetwerken. We zien creativiteit als essentiële factor in de stedelijke ontwikkeling.⁵

We zien dat zwakkere wijken, zwakkere burgers, of organisaties, zwakkere functies niet altijd dezelfde kansen krijgen of nemen en we zijn er van overtuigd dat alle mogelijke diversiteit de kans moet krijgen te worden gerepresenteerd en gedocumenteerd.

OD 1. Representatie en documentatie van de stad: we reflecteren wat er leeft in Sint-Gillis en grootstad Brussel

- *We schrijven ons met het lokaal cultuurbeleid in, en versterken acties rond duurzame ontwikkeling en fair trade door bij het ontwikkelen van acties en evenementen deze doelstellingen mee in de processen en projecten in te schrijven;*
- *De Pianofabriek en bij uitbreiding het hele lokaal cultuurbeleid versterkt de dynamiek van de multiculturele samenleving, bevordert de empowerment van migranten(gemeenschappen), organiseert interculturele (culturele) publieksevenementen en werkt via interculturaliseringsprocessen aan de diversiteit in organisaties en publieken;*
- *'Nieuwe' erfgoedprojecten doorbreken de selectieve traditie door een stem te geven aan meer (diverse) mensen en door het opzetten van emancipatorische werkprocessen die uitmonden in minstens één ruim gedragen project die instaan voor het archiveren van 'alle' geschiedenissen van Sint-Gillis;*
- *We voorzien in de ondersteuning en promotie van initiatieven die culturen bij elkaar brengen en van hybride initiatieven (interculturele praktijken), onder andere door middel van projectsubsidies vanuit de dienst Nederlandstalige aangelegenheden en de projectondersteuning vanuit de Pianofabriek;*

⁵ Genard, J.L. (2013). 'Verbeelden' - 'Voor een ambitieuze verbeelding' uit 'Corijn, E.(Ed), Waarheen met Brussel', p113-141.

- *De bibliotheek vertaalt de diversiteit van haar omgeving in een forse uitbouw van de NT2-materialen en in de aanwezigheid van meerdere andere talen (en culturen) in de collectie en de presentatie ervan. De bibliotheek vertaalt de diversiteit van haar omgeving eveneens in haar activiteiten: Bijt in Brussel, de actieweek Brussel in dialoog, samenwerkingsprojecten met integratiecentrum Foyer en met de Zomerschool voor anderstalige nieuwkomers...*

OD 2. We activeren (meertalige) netwerken en structurele samenwerkingen ter versterking van een stimulerend cultuurbeleid voor alle inwoners

- *De hoofdpartners werken samen aan de versterking van het Nederlandstalige lokaal cultuurbeleid binnen de gemeente door nieuwe samenwerkingen die het lokaal cultuurbeleid versterken en verdiepen en op te zoeken en verder te activeren;*
- *Pianofabriek is een belangrijke speler binnen 'Cultuurcentrum Brussel' met een Interculturele programmatie die zich richt naar alle Brusselaars. De transversale werking van de Pianofabriek wordt benut om ook lokaal te investeren in een geïntegreerde aanpak binnen het lokaal cultuurbeleid;*
- *Ook binnen de gemeente gaan we verdere samenwerkingen aan met verschillende lokale spelers van diverse achtergronden zowel vanuit de verenigingen als bij de gemeentelijke diensten en het plaatselijke marktlevens. Onder andere bij het Poëzieparcours, speelstraten, SVSM,....*

OD 3. De grenzen van Sint-Gillis voorbij, een grootstedelijke benadering zou het uitgangspunt moeten zijn

- *Vanuit een lokale noodzaak en dynamiek organiseren de drie partners van het lokaal cultuurbeleid activiteiten met een grootstedelijke uitstraling en doen hiervoor beroep op bredere netwerken;*
- *Het cultuurbeleid zoekt de 'energie' op die ontstaat in de 'rafelranden' tussen de verschillende gemeenten en zoekt samenwerkingen op met deze rond een actueel thema. Mogelijke acties rond de Bonom graffiti's op grondgebied Sint-Gillis & Elsene, tram 81,...;*
- *De bibliotheek van Sint-Gillis is een stedelijke inspiratiebron die een literaire (avond)programmatie koppelt aan multidisciplinaire kennisdeling (met als referenties: TED, London City Symposium, Creative Mornings, Brussels Academy);*
- *De bibliotheek van Sint-Gillis ontwikkelt een structurele samenwerking met de bibliotheek van Vorst rond gezamenlijke collectievorming, een gezamenlijk activiteiten aanbod en gezamenlijke communicatie;*
- *Pianofabriek en Ten Weyngaert ontwikkelen een gezamenlijke school- en familiewerking: afstemming, complementariteit en versterking;*

SD 3: We versterken de culturele dimensie van de openbare ruimte in Sint-Gillis, zodat deze nog meer de woonkamer van de bewoners van de gemeente kan zijn

Dat de openbare ruimte vandaag eigenlijk te weinig aandacht krijgt, is waar als we vergelijken met Mediterrane culturen of terugkijken in het verleden naar welke rol de 'straat' daar vaak speelde, vaak was dit deze van ontmoetingsplaats. Publieke ruimte moet en kan meer zijn dan een transitzone. Aangezien de woonoppervlakte beperkter wordt en de densiteit van de wijken in Sint-Gillis bij de hoogste van het Gewest is, groeit ook de behoefte aan ruimte voor de mensen zelf (*Bral*). Een leefbare stad is een stad die ruimtes en gelegenheden kan creëren waar(op) de bevolkingsgroepen elkaar ontmoeten en echt met elkaar in contact komen. De publieke ruimte is enerzijds waar we onze werking etaleren, en anderzijds waaruit we inspiratie putten bij het ontwikkelen van acties.

OD 1. Het cultureel aanbod treedt naar buiten en zoekt de bewoners van Sint-Gillis op

- *We brengen cultuur op verrassende plekken (onder andere het Poëzieparcours komt hiervoor in aanmerking) om een zo groot mogelijk publiek op een laagdrempelige wijze in contact te brengen met multidisciplinaire kunstvormen;*
- *De bibliotheek wil taal, boeken en literatuur tot dichtbij de mensen brengen. De bibliotheken van Sint-Gillis en Vorst bouwen rond hun interventies met de bakfiets een stevige extra-muros-werking en worden een herkenbare (en erkende) aanwezigheid in de straten van beide gemeenten. Met de bakfiets houden de bibliotheekmedewerkers vertelsessies in de parken, pleinen en speelstraten;*

OD 2. (Semi)publieke ruimte wordt maximaal benut en de inwoners worden bewust gemaakt van het eigen maken van deze (mogelijke) ruimte

- *De openbare ruimte in Sint-Gillis wordt beter: we organiseren inspraak en uitwisseling 'op maat' om te komen tot aangename plekken en bij voorkeur een aangepast speelweefsel. We kijken hiervoor in eerste instantie naar de Parvis, het Moricharplein, de Jacques Francksquare en de buurt van het Zuidstation;*
- *We ontwikkelen ruimtes voor cultuurproductie en grijpen in in het aanbod van cultuurdiensten door niet enkel vindplaatsgericht maar ook vindplaatscreërend te werken: het podium brengen naar doelgroep in plaats van de doelgroep naar het podium te brengen (mogelijke voorbeelden zijn de verschillende voortrajecten binnen SuperVliegSuperMouche voor verschillende disciplines van bouwen aan de scenografie tot optredens);*
- *Lokale actoren en lokale artiesten gaan samen op zoek naar meer en betere plekken voor artistieke creatie, tijdelijk of definitief en maken op deze manier deze plekken meer toegankelijk;*

OD 3. Inspelen op het (tijdelijk) creatief gebruik van gebouwen, terreinen & pleinen door creatieve en participatieve projecten en methoden

- *Voor openbare ruimtes ontwikkelen we formules van participatief beheer bij tijdelijk gebruik. Onder andere de ECAMsite binnen termijn wijkcontract Bosnië proberen we onder andere in het kader van de projectoproep binnen dit wijkcontract voor een tijdelijke in gebruik name;*
- *De ontwikkeling van bijzonder creatieve en vernieuwende cultuur- en kunstervaringen wordt gestimuleerd door ruimtes waarvan de eigenschappen, het eigenaardige karakter, de mogelijkheden, de flexibiliteit, de toeëigening... die creativiteit aanwakkeren. Dit kunnen zowel braakliggende terreinen zijn als het verder doorvoeren van het principe van de speelstraten om het gebruik van deze openbare ruimte op een participatieve manier te laten invullen.*

SD 4: Via reflectie, onderzoek en experiment realiseren we een voortdurende vernieuwing van onze werking en een versterking van het lokaal cultuurbeleid.

Omdat Sint-Gillis in beweging is en we niets willen missen;

omdat we onze eigen werking(en) willen blijven uitdagen en kritisch bevragen,

omdat we ons vermogen tot zelfreflectie en ons inzicht in de eigen cultuur en die van anderen willen blijven vergroten,

omdat we nieuwe dingen willen uitproberen, zonder te strenge focus op onmiddellijke resultaten,

omdat we artistieke input beschouwen als een motor die tot een dynamisch samenlevingsverhaal maar ook tot nieuwe vormen van kunst- en cultuurcreatie kan leiden...

... willen we ons verzekeren van voldoende ruimte voor experiment en onderzoek in onze werking.

OD 1. Het lokaal cultuurbeleid zet in op onderzoek en reflectie en wil op deze manier een beleid op maat van de bewoners van Sint-Gillis (waar)maken

- *Het lokaal cultuurbeleid onderzoekt hoe de verschillende advies- en aansturings- en participatieve raden en fora van de verschillende lokale actoren zich versterkend en complementair tot elkaar kunnen verhouden;*
- *We streven naar een voortdurende verbetering van de werking en complementariteit van de verschillende actoren binnen het lokaal cultuurbeleid onder andere door het inpassen van tussentijdse evaluaties van het cultuurbeleidsplan door de adviesraad voor Nederlandstalige cultuur;*
- *De bibliotheek onderzoekt hoe ze de leemtes in haar werking rond mediawijsheid en de opkomende digitale (r)evolutie ondanks haar beperkte middelen toch met betekenisvolle impact kan invullen.*

OD 2. We maken plaats voor experiment en vernieuwing in de werking van het lokaal cultuurbeleid en het cultuurbeleid heeft een open blik gericht op de hedendaagsheid van de stad en speelt hier op in bij de ontwikkeling en versterking van acties en projecten

- *Innovatie van acties en evenementen en een constante kwaliteitsverhoging en professionalisering zijn een constant streefdoel ten gunste van alle bewoners;*
- *Pianofabriek als een broedplaats voor 'jong' talent via onder meer muziek- en beeldstudio's: deze worden volop ter beschikking gesteld voor cultuurcreatie via nieuwe samenwerkingen en het inspelen op opportuniteiten en dit zowel binnen grootstedelijke als lokale dynamieken;*
- *De bibliotheek experimenteert met communicatie-initiatieven, presentatievormen, inrichting en activiteiten om sterker aan te sluiten bij haar traditionele afhakkers: 15-plussers en jongvolwassenen;*

SD 5: Een waaier aan culturele prikkels verbreedt de horizon van de kinderen en jongeren van Sint-Gillis en versterkt vaardigheden en interesses.

Met deze doelstelling beogen we de brede culturele ontwikkeling van kinderen en jongeren, zowel op school als in de vrije tijd (formeel & informeel). Tal van lokale en bovenlokale organisaties aanwezig in de gemeente beschikken over expertise om hiertoe bij te dragen.

In Brede School staat het ontwikkelen van competenties en het creëren van ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren centraal.

OD 1. We bevorderen de ontwikkeling van en deelname aan een kwaliteitsvol en vernieuwend cultuureducatief aanbod voor alle kinderen en jongeren in sint-Gillis

- *Het lokaal cultuurbeleid ondersteunt en stimuleert de cultuureducatieve werkingen van scholen, consolideren het bestaande aanbod aan naschoolse activiteiten, sporen lacunes op en vullen ze in;*
- *Als dragende partner in het Brede schoolnetwerk biedt de bibliotheek de Nederlandstalige en Franstalige scholen van Sint-Gillis een kwaliteitsvol en divers totaalpakket aan diensten op maat (introducties en klasbezoeken, leestips, boekenpakketten, voorleessessies en vertellingen,...). De bibliotheek vervult hiermee een sleutelrol in het bevorderen van leesplezier bij kinderen en jongeren. Ze heeft daarbij een bijzondere aandacht voor de zogenaamde Leeslijn, het groeiproces in lezen dat start in het consultatiebureau van Kind & Gezin (Boekbaby's/Boekenboot) en in de kinderdagverblijven (Sprookjesparcours). De bibliotheek organiseert minimaal 2 creatieve vakantiestageweken per jaar. Het activiteitenprogramma in het kader van de Jeugdboekenweek begeeft zich ook buiten de schooluren. In de bibliotheek vinden regelmatig voorleesuurtsjes plaats.*
- *De Pianofabriek profileert zich met een kunsteducatieve werking voor kinderen om kunst meer actief te laten beleven vanuit een huis die cultuur ademt door de hele werking dit zowel via initiatie, educatie als creatie;*

OD 2. Een geoptimaliseerde, dynamische Brede School staat centraal voor een duurzaam, kwalitatief, complementair en verscheiden samenwerkingsverband: scholen, (socio)culturele actoren, welzijns- en milieuorganisaties, ouders enz ...

- *We consolideren de werking van het bestaande netwerk: samen werken we visie en doelen uit, acties, vakantiestages en gezamenlijke communicatie-acties (onder andere een gezamenlijke folder die trimestrieel het Nederlandstalig cultureel en sportief aanbod aan naschoolse activiteiten bundelt). We zetten in op het blijvend dynamiseren van de werking en gaan steeds opnieuw op zoek naar nieuwe potentiële partners en samenwerkingsverbanden.*

3 Tijdslijn voor de Grootste uitdaging(en) in het cultuurbeleidsplan

Visueel in beeld brengen welke grote tijdsprongen gemaakt kunnen & zullen worden genomen binnen het cultuurbeleidsplan [cfr ILLUSTRATOR]

4 Rol & plaats Adviesraden Sint-Gillis

4.1 Formele rol van de adviesraad voor Nederlandstalige cultuur in Sint-Gillis

De adviesraad voor het cultuurbeleid werd heterogeen samengesteld uit geëngageerde, diverse en geïnteresseerde mensen die een bijdrage aan het beleid willen leveren.

Deze adviesraad heeft tot doel het adviseren van de partners inzake de uitvoering en evaluatie van hun gezamenlijk cultuurbeleidsplan. De adviesraad voedt het beleid met het oog op de samenwerking tussen lokale partners en het vermijden van versnippering. Het adviesorgaan heeft een adviesverlenende opdracht en fungeert als ideeënleverancier.

De adviesraad cultuur zal voornamelijk onze raadgever zijn in de richtingen die de lokale actoren uitslaan. De leden waken over het resultaat van onze culturele acupuncture en zorgen dat de spanningsboog gedurende de volgende zes jaar even strak blijft door middel van regelmatige evaluatieprocessen en zelf brainstormen om de werking van de lokale actoren op een zo hedendaags mogelijke wijze te benaderen.

De tendens ingezet tijdens het voorbije jaar waarbij de adviesraad uitgroeide van een puur formele rol naar een orgaan dat inspraak heeft bij het lokaal cultuurbeleid en een grote rol heeft opgenomen tijdens de opvolging van de opmaak van een intens beleidsplanproces heeft zijn vruchten afgeworpen. De adviesraad zal dan ook tijdens de volgende zes jaren deze rol blijven opnemen en sterk betrokken blijven bij de uitvoering van het cultuurbeleidsplan. Niet enkel als adviesraadlid maar ook als bewoner en (culturele) gebruiker van Sint-Gillis en dit op een realistische maar actieve wijze.

Het vernieuwde decreet spreekt, in tegenstelling tot het decreet van 2001, niet meer expliciet van een 'cultuurraad', wel van een 'gemeentelijke raad voor culturele materies' of een 'adviesorgaan voor cultuur'. Maar op vlak van samenstelling, concrete vormgeving en bevoegdheden zijn verder geen wijzigingen aangebracht.

Zo'n gemeentelijk adviesorgaan voor cultuur is nog steeds verplicht in elke gemeente (artikel 53 en volgende decreet Lokaal Cultuurbeleid en artikel 6 Cultuurpact).

Samenspel lokale inspraakorganen

De verschillende overleg- en inspraakorganen krijgen de komende jaren een eigen functie en draagvlak. Hun samenspel wordt uitgewerkt tot een coherent geheel, vertrekkende van een integrale benadering van het cultuurbeleid en over de taal- en categoriale grenzen heen.

Zie doelstelling SD 4 OD 1

5 Goedkeuring & Adviezen

Advies raad van Bestuur Nederlandstalige bibliotheek Sint-Gillis

Advies Raad Van Bestuur Pianofabriek

Advies Adviesraad Cultuur Sint-Gillis

6 Goedkeuring Gemeente sint-Gillis

Gemeenteraad & College spreken zich uit over het cultuurbeleidsplan

Literatuurlijst

Corijn, E. (2012). Kan de Stad de wereld redden? ©VUBPress, Brussel

Bart Caron et al. (2006) Over (cultuur)participatie ©Drukkerij EPO, Brussel, januari 2006©Kunsten & democratie,

Caron, B. (datum). Niet de kers op de kaart, Waarom kunst-en cultuurbeleid geen luxe is. ©Bart Caron en Studio uitgeverij Pelckmans, Kalmthout

Corijn, E. (Ed) (2013). Waarheen met Brussel? ©VUBPress, Brussel

Genard, J.L. (2013). Verbeelden. Voor een ambitieuze verbeelding. Uit E. Corijn (Ed.) Waarheen met Brussel',©VUBPress, Brussel, p113-141.

Lezing Lokaal Cultuurbeleid 5. februari 2013 door Bruno de Lille, staatssecretaris en VGC-Collegelid bevoegd voor cultuur & Miek De Kepper, directeur Locus

Conceptnota 'Groeien in cultuur' van Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke kansen & Brussel & Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur & Cultuur

